štiny«. K tomu pak se dodává: »Tu platiž heslo: láska k rodnému jazyku! Cti jazyk, který slouží tvým myšlenkám!« Podle mého soudu zvláště my, kteří jsme si zvolili za životní povolání pěstovati vědu jazykem mateřským, jsme v první řadě povinni, vše úsilí a všecku píli vynakládati na to, abychom ho užívali správně. Lze-li přetížením, chvatem při vykonávání denního úkolu a pod. z části alespoň omlouvati na př. úředníky, advokáty atd., pro nás a pro pracovníky vědecké vůbec tato omluva neplatí. *Storch.*

Der Gerichtssaal, sv. 63. a 64. (r. 1903 a 1904).

Svazek 63. přináší úvahu dra *A. Rosenmeyera* (Frankfurt n./M.) »o těle lidském jako předmětu průvodním«, rozebírající pochybnosti k zajímavé otázce této se pojící. R. dospívá k zásadě, že ve trestním řízení je každý, jak obviněný, tak i kdokoliv jiný, povinen trpěti ohledání svého těla k účelům průvodním, kdežto v processu civilním této povinnosti není. »O povinnosti ku svědectví i přísaze o vlastních skutcích trestních« pojednává dr. *J. Stern* (soudní assessor v Berlíně); podrobiv předem kritice spadající sem ustanovení §§ 54 a 56, č. 3 tr. ř. něm., doporučuje de lege ferenda přijetí zásady, že nikdo nemá býti nucen k výpovědi, neb dokonce ku přísaze o vlastních činech trestních, nechť nebezpečí trestního stihání ještě hrozí či (na př. odsouzením neb z jakéhokoli jiného důvodu) je již vyloučeno. Naproti tomu nepokládá S. za vhodno obmeziti povinnost svědeckou také vzhledem ku hanbě neb necti svědkovi neb osobám jemu blízkým z výpovědi hrozící, poněvadž by tím konání spravedlnosti povážlivě trpělo.

Příspěvek k nauce o odpovědnosti podává *Lauffer* (soudce v Budapešti) ve článku »O kausalitě v úmyslu«. K odpovědnosti vyhledává příčinné spojení mezi pachatelem a výsledkem, a to jednak fysické, jednak psychické. Psychická kausalita je tu dle jeho mínění, stala-li se představa výsledku pohnutkou jednání; pak jest výsledek chtěn. Úmysl je tudíž dle L. vůle představou výsledku motivovaná. (Tím ovšem odchýlil se L. jak sám uznává, od theorie představy spatřující, jak známo, podstatu úmyslu ve představě kausality jednání a vstupuje na půdu theorie motivu M. E. Mayerem všestranně vybudované, o jejíž vnitřní hodnotě na jiném místě zevrubně bylo promluveno.)[1]

Horn (právní zástupce v Karlsruhe) podává další příspěvky k oblíbenému svému thematu »o jednání volním a svobodě lidské vůle«.

V »několika poznámkách k výsledkům rakouského soudnictví trestního v r. 1898« ukazuje prof. *Zucker* (Praha) k neutěšenému stoupání kriminality v našem státě. Osob odsouzených pro zločin přibylo v naznačeném roce proti r. 1897 o 4797, odsouzenců pro přestupky o 29,549. Na zvýšení tomto participují zejména zločin násilného vpadnutí do cizího statku nemovitého, zločin zlomyslného poškození majetku a zločin krádeže, z přestupků pak především tuláctví a krádež. Také počet zločinných nedo-

[1]) *Storch* ve Sborníku věd pr. a st. II., 196 d. a *Miřička* O formách trestné viny s. 38 d.

spělců (t. j. osob od 10 do 14 roků odsouzených pro přestupek nedospělých) a mladistvých zločinců (14—20 roků) vykazuje stálý příbytek. Z 68 rozsudků smrti byly v r. 1898 vykonány čtyři. Pokud se týče poměru odsouzených pro zločin k počtu kriminelně dospělých obyvatelů v jednotlivých zemích rakouských, sluší zaznamenati potěšitelné faktum, že Čechy i v r. 1898 se udržely na místě nejpříznivějším, které mezi veškerými ostatními zeměmi již od let zaujímají.

Jako příkrý odpůrce podmínečného odsouzení hlásí se dr. jur. *Ginsberg* (soudní rada v Drážďanech). Příznivým výsledkům statistickým, jichž přívrženci této instituce se dovolávají, nepřikládá G. valné ceny pro nespolehlivost statistiky v tomto směru. Příčinu této nespolehlivosti spatřuje pak hlavně v obtíži ba nemožnosti náležitého dozoru nad podmínečně odsouzeným, jenž by byl skutečnou zárukou toho, že ve lhůtě zkušební se řádně choval. Proto nelze zameziti, aby dobrodiní této instituce nedostávalo se také osobám nehodným, a sluší tudíž podmínečné odsouzení pokládati za instituci zákonodárně považlivou, ba přímo nebezpečnou. G. dává přednost podmínečnému udílení milosti cestou administrativní, jak v Prusku je zavedeno, v němž krásná idea lidskosti v podmínečném odsouzení ležící byla uskutečněna. G. varuje, aby nebylo vyhověno úsilnému naléhání »Mezinárodního krim. sdružení« směřujícímu k odstranění trestu krátkodobého, přimlouvaje se pouze za odstranění nedostatků tohoto trestu spíše ve výkonu jeho ležících. K tomu konci doporučuje G. zejména trest důtky jako náhradu za trest vězení ve případech, kde provedení tohoto trestu by spíše škodilo než prospělo, zejména tedy v oněch případech, jež by se jinak hodily k podmínečnému odsouzení. Tu ovšem ale nelze smlčeti aspoň jednu vážnou pochybnost: Nepřikládá-li G. při podmínečném odsouzení hrozbě, že trest bude vykonán, valného účinku na odsouzeného, domnívá se snad, že účinek takovéto bezpodmínečné důtky bude větší?

Jak známo, stihá německý trestní zákon křivé svědectví, bylo-li přísežné, nejen v tom případě, bylo-li vědomě křivé, nýbrž i tehdy, lze-li je svědkovi přičísti jen k nedbalosti, pak ovšem ale trestem mírnějším (§ 163 tr. z. něm.). Proti tomuto ustanovení obrací se ve svazku 64. *Thomsen* (soudní rada v Altoně) snaže se obhájiti thesi, že »přísaha svědecká z neopatrnosti porušena býti nemůže«. Důvody, jichž Th. k tomu konci se dovolává, spadají převážně v obor psychologie Ze stanoviska právního dovozuje, že složení přísežného svědectví nemůže, jsouc povinností svědka, zakládati samo o sobě ničeho trestuhodného, zejména žádnou neopatrnost, a že nelze spatřovati nějaké zavinění ani v tom, že svědkovi se nepodařilo »spící vědomí« opaku v době výpovědi vybaviti. Měl-li však svědek v této době i jen nejmenší pochybnost o pravdivosti toho, co tvrdí, je dle Th. jeho svědectví již vědomě křivým. Než již poslední věta vzbuzuje vážné pochybnosti v tom směru, zda taková »sebe menší pochybnost« již postačuje k dolosnosti ve smyslu panující doktriny i zákonodárství. Máme za to, že tak daleko dolus platného práva přes veškeru svou spornost rozhodně nesáhá, takže obmezením trestnosti na vědomě křivé svědectví by se vymkly stihání trestnímu také četné případy, jež zajisté ani Th. beztrestnými míti nechce.

Pokud pak jde o případ, kde svědek vůbec nevěděl o rozporu mezi svou výpovědí a skutečností, jest nepochybno, že tento rozpor se zakládá na nějakém omylu svědkově a je zcela dobře myslitelno, že tento omyl byl zaviněn nedbalostí svědka samého, jenž opominul o skutečném stavu věci se přesvědčiti, ač to snadno učiniti mohl a okolnosti jej snad přímo k tomu vybízely. Německý zákon trestní pokládá právní statky křivým svědectvím ohrožené za tak důležité, že uznal za vhodné trestní vyhrůžkou i na svědectví kulposně křivé položenou stanoviti memento pro každého, kdo svědectví na lehkou váhu bere a bez váhání je hotov tvrditi něco, co sice sám za pravdivé pokládá, ale jen proto, že po skutečném stavu věci nepátral, ač to bez obtíží učiniti mohl a ovšem tudíž i měl. O tom, je-li toto stanovisko něm. tr. zákona doporučitelno se stanoviska kriminelně politického je ovšem možný spor; ale thesi Thomsenově, že nedbalost při křivém svědectví je pojmově vyloučena, naprosto přisvědčiti nelze.

Cenný příspěvěk k otázce, jak by mělo trestní zákonodárství přihlížeti k t. zv. »umenšené příčetnosti«, podává prof. *Finger* (Halle n./S.). F. je věrným přívržencem školy klassické a vystupuje tu proti požadavku školy sociologické, aby umenšená příčetnost či (dle novější a zajisté i vhodnější terminologie) t zv. duševní méněcennost byla zákonem uznána jako všeobecná okolnost polehčující. Neboť máme-li tu na mysli takový stav, v němž kdosi pro slabůstky v době činu jemu vlastní snáze podlehá ve sporu se zákonem, pak není dle mínění Fingrova k mírnějšímu trestu příčiny, zvláště poněvadž takové slabůstky mohou býti způsobeny návykem t. j. páchaním takových činů po delší dobu. Pokud ale jde o osoby méně příčetné následkem psychické povahy na pathologických momentech spočívající, je podle F. na místě lékařské ošetřování, nikoli trest. Proto také F. se vyslovuje proti sprostředkovacímu návrhu mezinárodního krim. sdružení (osnova Liszt-, Weingart-, Delbrück-ova), aby ve případech umenšené příčetnosti mírnější trest se spojoval s bezpečnostním opatřením proti osobám obecně nebezpečným.

Köhler (soukromý docent v Mnichově) podrobuje úvaze a posudku osnovu zákona týkajícího se náhrady za bezvinně utrpěnou vazbu vyšetřovací, jež jak známo, říšskému sněmu německému na začátku roku 1904 podána a zatím dne 13. května 1904 ve třetím čtení s některými změnami přijata byla. Ve článku »Kritické úvahy o reformě přípravného řízení v trestním processu« hájí *Delbrück* (rada státního zastupitelství v Halle n./S.) platný trestní řád německý proti známým snahám o reformu řízení přípravného. Dovolávaje se své dlouholeté zkušenosti praktické staví se D. proti veškerým radikálním převratům v tomto směru, zejména proti zrušení přípravného vyšetřování, vložení řízení přípravného do rukou státního zástupce, odstranění protokolů a j. Naproti tomu není D. nepřístupen tomu, aby některým vyskytujícím se nedostatkům odpomoženo bylo vhodnými korrekturami platného práva. Za vhodné k tomu prostředky pokládá zejména rozšíření žaloby soukromé i práva návrhového, rozmnožení případů hodících se z vydání mandatu policejního i soudcovského, připuštění přípravného vyšetřování proti pachatelům neznámým, rozšíření povinného

obhajování na přípravné vyšetřování, zvýšenou veřejnost jednání pro strany a j. v.

Z ostatních článků ve sv. 63. a 64. uveřejněných zasluhují ještě zmínky: »Obmezení výkonu trestů na svobodě« (*Ortloff*), »Zločiny v úřadě a jich zákonodárná úprava« (*Binding*), »Jakým způsobem sluší v trestním právu potírati obchod s dívkami« (*Ullmann*), »Zákonné známky otázky hlavní a vedlejší« (*Oetker*), »Pojem náhody« (*Jodl*). Příloha ke sv. 64. přináší statistické pojednání o kriminalitě v provincii saské z péra dra phil. *Petrsilie*.

Ku konci sluší dodati, že vydavatelství časopisu »Der Gerichtssaal« počínajíc svazkem 64. přešlo po smrti dlouholetého vydavatele *Stengleina*, rady říšského soudu n. o. v Halle n./S. na professory *Oetkera* ve Würzburgu a *Fingra* v Halle n. S.

Mířička.

Civilní řízení.

Přehled literatury v r. 1903. (Konec.) *)

II. Řízení exekuční a konkursní.

Kommentář k části našeho ex. ř. vydal *E.* ryt. *Schubert ze Soldernů*;[1]) něm. zákon o exekuci na nemovitosti stručně objasňuje *A. Niedner*,[2]) kdežto kommentář *E. Jaeger-a*[3]) k něm. ř. konk. dočkal se 2. vydání. Zprávy o loni na tomto místě uvedeném zpracování knihy *Wilmovského* podali *Oertmann* (Arch. f. bürg. R. sv. 22., str. 381) a *Rassow* (Gr. sv. 47., str. 458), o díle *Neumannově* S. v Prz. r. 1902, str. 553, r. 1903, str. 80. Literatura něm. ř. konk. byla obohacena systematickým vylíčením *J. Kohler-a*,[4]) o němž referoval *Bossert* (J. Ltbl. r. 15, str. 221). Jakožto pomůcky pro praktickou potřebu sluší uvésti 2. vydání úřední sbírky formulářů,[5]) pro Německo knihy *E. Rottmann-a*,[6]) *K. Fischer-a*[7]) a *L. Fuld-a*;[8]) zmíněny buďtež recense *Vossovy* (Z. f.

*) V. Sborník IV., 329.

[1]) Die Zwangsverwaltung und die Verwahrung und Verwaltung nach Exekutionsrecht, Leipzig 1903, Duncker u. Humblot.

[2]) Gesetz über die Zwangsversteigerung und Zwangsverwaltung vom 24. März 1897 nebst Einführungsgesetz und den preussischen Ausführungsbestimmungen, Berlin 1903 Häring.

[3]) Konkursordnung, 2. Auflage, Berlin 1903 Guttentag.

[4]) Leitfaden des Deutschen Konkursrechtes, 2. neubearbeitete und erweiterte Auflage, Stuttgart 1903 Enke.

[5]) Formularienbuch zur C. P. O. und E O., herausgegeben vom k. k. Justizministerium, 2. Auflage, Wien 1903 Manz

[6]) Handbuch für den Gerichtsvollzieherdienst mit den landrechtlichen Bestimmungen im Königreiche Bayern, 2. Auflage, Würzburg 1903 Stahl.

[7]) Das Verfahren der Zwangsversteigerung nach dem Reichsgesetze über die Zwangsversteigerung und Zwangsverwaltung vom 24. März 1897 an einem Rechtsfalle dargestellt, 3. verbesserte Auflage, Berlin 1903 Vahlen.

[8]) Was muss der Kaufmann bei Konkursen tun? Ein Führer durch das deutsche Konkursrecht und Konkursverfahren, 2. Auflage, Leipzig 1903, Huberti.